

Alman Dili Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Kariyer Planlarının Tespiti

Ahmet Uğur Nalcıoğlu - Hüseyin Kemer - Arif Avuklu , Erzurum

Öz

Kariyer planlama bireyin geleceğe yönelik meslek/iş yaşamı konusunda planlama yapmasıdır. Kariyer planlamasının temeli, çalışan değerlendirmesidir. Kariyere yönelik ilk ciddi tercihlerin yapıldığı ve potansiyel meslek profesyonellerinin yetiştirildiği alanların başında üniversiteler gelmektedir. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ise dönem içerisinde yaklaşık 250 öğrenci kapasitesi bulunan ve sıkça tercih edilen üniversite bölümlerinden biridir.

Mezunlarına farklı alanlarda pek çok kariyer imkanı sunan bu bölümün öğrencilerinin kariyer planlarının belirlenmesi meslek adaylarının gelecekteki istihdamı ve kariyer planlama yapması için önemli ve gereklidir. Toplanan veriler SPSS programında yüzde, ki-kare testi ve frekans dağılımı ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin planlama sonuçları tüm detaylarıyla sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: *Alman Dili Edebiyatı Bölümü, Kariyer, Kariyer planlama, Öğrenci*

Abstract

Determining the Career Plans of the Students of the Department of German Language and Literature

Career planning is a plan of an individual about profession/working life. The basic of career planning is the employee assessment. Universities are leading institutions in which first and serious choices about careers are made, and potential professionals are educated. The Department of German Language and Literature is one of the departments in universities which has a capacity of about 250 students in a term and which is frequently preferred by students.

Career planning of students in this department, which provides many opportunities for its graduates in different areas, is important and necessary in terms of future professional employments and career plannings. The collected data were measured in percentage, the chi-square test and the frequency distribution by using the SPSS program. Planning results of students were presented in detail.

Keywords: *Department of German Language and Literature, Career, Career Planning, Student*

1. Giriş

1.1. Kariyer Planlama

Kariyer planlama bireyin bilgi ve yetenekleri doğrultusunda geleceğe yönelik meslek/iş yaşamı konusunda planlama yapmasıdır (Adıgüzel 2008: 23; Tezcan 2018: 29-57). Sav ise kariyer planlamayı bir bireyin sahip olduğu bilgi, yetenek, beceri ve güdülerinin geliştirilmesiyle, çalışmakta olduğu kurum içindeki ilerleyişinin ya da yükselmesinin planlanması olarak tanımlamaktadır. (Sav 2008:22). Günün üçte birini çalışarak geçiren insanların kaliteli kariyer planlama yapması bireysel ve toplumsal olarak büyük bir öneme sahiptir. Çalışma yaşamında bireylerin başarılı, mutlu, huzurlu bir iş hayatı geçirmesinin yolu bireylerin mesleki eğitimleri sırasında iyi bir kariyer planı yapmalarından ve kendilerini iş hayatına hazırlamalarından geçmektedir Kariyer planlamada birey gelecek iş yaşamında nerede ve nasıl olmak istediğini belirler (Uslu ve Uyanık 2017: 407-418; Uysal 2006: 6-12).

Geleceğini tahmin edebilen, kendisini neyin beklediğini bilen, amacını ona göre belirleyen bireyler iş yaşamında daha mutlu ve daha yüksek motivasyona sahip olmakta ve daha verimli çalışmaktadırlar (Adıgüzel 2008:24-26; Sav 2008: 22-25). Kariyerleri konusunda yanlış tercihler yapan, eğitim ve kişilik yapısıyla uyumlu olmayan işlerde çalışan bireyler ise hem kendi çevrelerinde mutsuzluk kaynağı olmakta, hem de bu mutsuzluğu hizmet verdikleri topluma da yansıtarak hizmet kalitesini düşürmektedirler (Adıgüzel 2008:24-26; Sav 2008: 22-25, Aydoğan ve Çilsal 2007:179-197). Kariyere yönelik ilk ciddi tercihlerin yapıldığı ve potansiyel meslek profesyonellerinin yetiştirildiği alanların başında üniversiteler gelmektedir. Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ise yoğun öğrenci kapasitesi bulunan ve sıkça tercih edilen üniversite bölümlerinden biridir. Bireysel ve toplumsal olarak gelişmede önemli yere sahip olan filoloji bilimini kendisine alan olarak belirlemiş bireylerin yani Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin, bu mesleği yüksek motivasyonla, mutlu ve daha verimli bir şekilde yapabilmeleri için gelecekteki kariyerlerini öğrencilikleri sırasında planlamaları gerekmektedir (Altuntaş ve ark. 2005: 179-198, Ayırır ve ark. 2012: 60-71). Mezunlarına farklı alanlarda pek çok kariyer imkanı sunan bu bölümün öğrencilerinin kariyer planlarının belirlenmesi meslek adaylarının gelecekteki istihdamı ve kariyer planlama yapması için önemli ve gereklidir.

2. Amaç ve Yöntem

Araştırma, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin kariyer planlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğrenim gören 214 öğrenci oluştururken, araştırmaya katılmayı kabul eden ve kullanılabilir veri elde edilen 146 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür desteği ile hazırlanan 21 sorudan oluşan bir anket formu kullanılmıştır.

Araştırma için okul ortamında öğrencilerle görüşülerek çalışma konusunda bilgi verilmiş ve araştırmaya katılmayı isteyen öğrencilerden veri toplanmıştır. Anketler gönüllük ilkesine bağlı kalınarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Veriler etik kurul onayı ve kurum izinleri alındıktan sonra 1 Eylül -15 Ekim 2018 tarihleri arasında toplanarak analiz edilmiştir. Toplanan veriler SPSS 22 programında yüzde, frekans dağılımı ve kıkare testi ile değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmaya ait bulgular iki bölüm olarak sunulmuştur. İlgili bölümlerde araştırma konusunda yoğun kullanılan kelimelerin akademik ve günlük yaşamda kabul gören kısaltmaları kullanılmıştır. Bu kısaltmalar;

- ADEB: Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü
- ALES: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı
- MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
- YDS: Yabancı Dil Sınavı
- YÖKDİL: Yüksek Öğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı
- yl: Yüksek Lisans Eğitimi şeklinde sıralanmaktadır.

3.1. Öğrencilere Ait değişkenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, ADEB ile ilgili düşünceleri ve gelecek hakkındaki kariyer planlarına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tabloda gösterildiği üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %78.1'inin (114) kız olduğu, %28.8'inin (42) hazırlık sınıfında okuduğu, %56.2'sinin (82) ideal meslek olarak Almanca öğretmenliğini istediği, %41,8'inin (61) ADEB'yi 3-10. sırada tercih ettiği bulunmuştur. Öğrencilerin %66.4'ünün (97) bu bölümünden memnun olduğu, %58.9'nun (86) ise çevresindeki arkadaşlarına önerdiği görülmüştür. Öğrencilerin %59.6'sının (87) MEB okullarında öğretmen, %43.8'inin (64) üniversitede akademisyen, %38.4'ünün (56) ise çevirmen olmak istediği görülmüştür. Öğrencilerin %39'unun (57) sempozyum, konferans ve kongre gibi bilimsel toplantılara katılmak istediği, %61.6'sının (90) ise yüksek lisans-doktora yapmayı planladığı bulunmuştur. Öğrencilerin %53.4'ünün (78) yüksek lisans-doktora eğitimi, %45.9'nun (67) akademik kariyer, %54.8'inin (80) Alman Dili ve Edebiyatıyla ilgili kariyer alanları hakkında bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kariyer yaparken karşılaştıkları sınavlara yönelik bilgileri araştırıldığında %63.7'sinin (93) ALES'i, %65.8'inin (96) YDS-YÖKDİL sınavını bildiği görülmüştür (Tablo).

Değişkenler		Frekans (n)	Yüzde dağılım(%)
Sınıf	Hazırlık	42	28.8
	1.Sınıf	38	26
	2.Sınıf	35	24
	3.Sınıf	19	13
	4.Sınıf	12	8.2
Cinsiyet	Kız	114	78.1
	Erkek	32	21.9
İdealinizdeki meslek	Almanca Öğretmenliği	82	56.2
	İngilizce Öğretmenliği	64	43.8
ADEB'yi tercih sırası	İlk 3 tercihte	46	31.5
	3.-10. tercih arasında	61	41.8
	10.tercih sonrasında	39	26.7
ADEB'de okumaktan memnun olma	Memnun olma	97	66.4
	Memnun olmama	49	33.6
ADEB'yi arkadaşlarına önerme	Öneririm	86	58.9
	Önermem	60	41.1
Mezun olduktan sonra kariyer planı (Katılımcılar birden fazla seçenek işaretlemiştir)	MEB okullarında öğretmen olmak istiyorum	87	59.6
	Özel eğitim kurumlarında öğretmen olmak istiyorum	34	23.3
	Akademisyen olmak istiyorum	64	43.8
	Çevirmenlik yapmak istiyorum	56	38.4
	Turizm alanında çalışmak istiyorum	36	24.7
	Yabancı dil kurslarında çalışmak istiyorum	32	21.9
	Öğretmenlik yapmak istemiyorum	5	3.4
Yüksek lisans/Doktora yapmayı isteme	Evet	90	61.6
	Hayır	56	38.4
Yüksek lisans/Doktora hakkında bilgi durumu	Bilgim var	78	53.4
	Bilgim yok	68	46.6
Mesleki gelişim için kariyer planı	Lisansüstü eğitim yapmak istiyorum	62	42.5
	Bilimsel toplantılara katılmak istiyorum	57	39
	Hiçbir şey yapmayı düşünmüyorum	27	18.5
ADEB kariyer alanları hakkında bilgi durumu	Bilgim var	80	54.8
	Bilgim yok	66	45.2
Akademik kariyer	Bilgim var	67	45.9

hakkında bilgi durumu	Bilgim yok	79	54.1
Akademik kariyer sınavlarını bilme durumu*	ALES hakkında bilgim var	93	63.7
	YDS/YÖKDİL hakkında bilgim var	96	65.8
Toplam		146	100.0

Tablo: Öğrencilere Ait değişkenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

3.2. Öğrencilerin Kariyer Planlarına Yönelik Değişkenlerinin Karşılaştırması

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer planlarına yönelik değişkenlerinin ki-kare testi ile karşılaştırılması sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

ADEB öğrencilerinin ideal meslek düşünceleri ile mesleki gelişim için yapmak istedikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($\chi^2=17.337$, $p=0.002$). Öğrencilerin çoğunluğu (%42.5) mesleki gelişim için gelecekte lisans üstü eğitim yapmak istediklerini belirtmiştir. Mesleki gelişim için gelecekte lisansüstü eğitim yapma düşüncesi, ideal meslek olarak İngilizce öğretmenliği yapmak isteyenlerde daha fazladır.

Öğrencilerden ADEB'yi ilk üç sırada tercih edenlerin akademik kariyer yapmayı düşünme oranı (% 59.1), üçüncü tercihten sonra isteyenlerin oranından daha yüksektir. Öğrencilerin ADEB'yi tercih etme sırası ile ADEB'den memnun olma ($\chi^2=6.278$, $p=0.043$), devam etmeyi isteme ($\chi^2=9.908$, $p=0.007$) ve çevreye önerme durumu arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($\chi^2=7.258$, $p=0.027$). ADEB'den memnun olma, bu bölüme devam etmeyi isteme ve çevreye önerme oranın en yüksek olduğu grup ADEB'yi ilk üç sırada tercih eden öğrencilerdir. Ayrıca ADEB'yi ilk üç tercihinde seçen öğrenciler en fazla çevirmenlik yapmak isterken, ADEB'yi 10.tercih sonrasında seçen öğrenciler ise en fazla MEB'de öğretmenlik yapmayı istemektedir.

Öğrencilerden ADEB'ye devam etmek isteyenlerin yl/doktora, YDS/YÖKDİL, ALES' e yönelik bilgiye sahip olma oranı daha fazladır. Benzer bir bulgu olarak ADEB'ye devam etmek isteyen öğrencilerin ADEB alanındaki kariyer olanaklarını bilme oranı da ADEB'ye devam etmek istemeyen öğrencilerden daha fazladır. Öğrencilerin ADEB'ye devam etme isteğiyle gelecekte mesleki gelişim için yapmak istedikleri arasındaki farka bakıldığında bölüme devam etmek isteyen öğrencilerin geleceğe yönelik planları arasında ilk sırada yl/doktora yapmak bulunduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler ikinci olarak sempozyum ve konferanslara gitmek istemektedir.

Öğrencilerin ADEB'den memnun olma durumu ile gelecekte mesleki gelişim için yapmak istedikleri karşılaştırıldığında ADEB'den memnun olan öğrencilerin yaklaşık % 50'sinin mesleki gelişim için yl/doktora yapmak istediği belirlenmiştir. Ayrıca ADEB'den memnun olan öğrencilerin, akademik kariyer, lisansüstü eğitim ve ADEB alanında kariyer olanaklarıyla ilgili bilgi oranının daha fazla olduğu bulunmuştur. Öğrencilerden ADEB alanına yönelik kariyer olanaklarını bilenlerin lisansüstü eğitim-

akademik kariyer olanakları, ALES, YDS/YÖKDİL hakkında bilgi sahibi olma oranı daha fazladır.

4. Sonuç

Araştırmaya katılan ADEB öğrencileri Almanca öğretmenliğini ideal meslek olarak görmekte ve bu bölümü 3-10. sırada tercih etmektedir. ADEB’de okuyan öğrencilerin yarısından fazlası bölümünden memnundur ve çevresine önermektedir. Öğrencilerin yaklaşık yarısının ADEB kariyer alanları hakkında bilgisi bulunmaktadır. Meslek adaylarının kariyer planları arasında ilk sırada MEB okullarında öğretmenlik, ardından akademisyenlik ve son olarak çevirmenlik bulunmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğunun kariyer sınavları hakkında bilgisi bulunmaktadır. Ayrıca bölüm öğrencilerinin gelecekte lisansüstü eğitim almak istediği ve akademik kariyer yapmayı planladığı belirlenmiştir.

Lisans kariyerine ADEB’ de devam etmek isteyen öğrencilerin geleceğe yönelik planları arasında ilk sırada yl/doktora yapmak bulunurken, ikinci olarak sempozyum ve konferanslara gitmek yer almaktadır. ADEB’ den memnun olan öğrencilerin akademik kariyer, lisansüstü eğitim ve ADEB alanında kariyer olanaklarıyla ilgili bilgi oranının daha fazla olduğu ve %50.5’ inin akademisyen olmak istediği fakat ideal meslek olarak Almanca öğretmenliğini düşündüğü görülmüştür. Ayrıca bu bölüm öğrencilerinden % 58.9’u lisansüstü eğitim düşünmese de gelecekte alanı ile ilgili sempozyum ve konferanslara katılmak istemektedir. Akademik kariyer alanlarını bilen öğrencilerin lisansüstü eğitim olanakları, ALES, YDS/YÖKDİL hakkında bilgi sahibi olma oranının daha fazla olduğu görülmüştür.

Kaynakça

- Adıgüzel, O.** (2008): Türkiye’de gençlerin kariyer planlamasını etkileyen faktörler ve üniversite hazırlık öğrencileri üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Altuntaş, S., Korkmaz, Ş., Baykal, Ü. ve ark.** (2005): Hemşire öğrencilerin kariyer yönelimleri ve bunu etkileyen faktörler. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 13 (55),179-198.
- Aydoğan, İ., Çilsal, Z.** (2007): Yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilme süreci (Türkiye ve diğer ülkeler). *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(22), 179-197.
- Ayırır, İ.O., Arıoğlu, S., ve Ünal, D.Ç.** (2012): Cinsiyetin ve öğrenim alanlarının hazırlık öğrencilerinin yabancı dil öğrenme stratejisi kullanımına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 60-71.
- Sav, D.** (2008): Bireysel kariyer planlamada etkili olan faktörler ve üniversitelerin etkisi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Tezcan, F.** (2018): Üniversite gençliğinin meslek seçimi ve gelecek beklentileri: Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(8), 29-57
- Uslu, Z., ve Uyanık, A.** (2017): Alman Dili ve Edebiyatı bölümlerinde öğrenci motivasyonu. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 37, 407-418.

Uysal, H. (2006): Almanca bölümü öğrencilerinin ihtiyaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.